

วารสารสุนันทามนุษย์กับสังคม

Sunandha Journal of Humans and Society

- ปฏิสัมพันธ์ของผู้เลี้ยงนกในชมรมนกปรอดหัวโขน
พิชิตคำล พันธุ์วัฒนา
- แนวทางพัฒนาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดเพชรบูรณ์
พิรุณรัตน์ สุขเกษม, ธาณี สุขเกษม
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดโพธิ์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย
ยศพล กิจสันต์, บัณฑิต พงษ์นรินทร์
- ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร
ญาณิกา พิณใจ, บัณฑิต พงษ์นรินทร์
- ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่นของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
กมลทิพย์ กางแก้ว
- ศึกษาวิเคราะห์เรื่องปัญหาของสตรีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
บุญรัตน์ จิมอินทร์
- การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ภาคกลาง
มงคล ผิวอ่อนดี
- การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ตามกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
ตรณณภา ตอนเจดีย์
- พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ราชบุรี
สุวิรัตน์ ศืบแผ่นทอง
- เปรียบเทียบทัศนคติที่ตอบบทาพหน้าและการปฏิบัติตามบทาพหน้าของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี
คัมภีร์วิภาณี กลิ่นนวล

วารสารสุนันทามนุษย์กับสังคม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2560)

ISSN 2465 - 3713

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า	บทความ
ปฏิสัมพันธ์ของผู้เลี้ยงนกในชมรมนกปรอดหัวโขน The Interaction of birdmen of Red-whiskered bulbul club พิชศาล พันธุ์วัฒนา <i>Pitsam Phanwattana</i>	6	การมีส ภาค The Ir Buddh มงคล Mongl
แนวทางพัฒนาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดเพชรบูรณ์ Guideline for Improving the Knowledge Management of Local Wisdom and the Local Scholars in Phetchabun Province พีรวัฒน์ สุขเกษม, ธาณี สุขเกษม <i>Peerawat Sukkasem, Thane Sukkasem</i>	21	การพั ในทศ The C Aware Guide ดรุณ Daroc
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยววัดโพธิ์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย Factors Influencing Traveled Behavior Wat Pho Temple of Thai Tourists ยศพล กิจสันต์, บัณฑิต ผังนรินทร์ <i>Yosapol Kidsuntad, Bundit Pungnirund</i>	31	พฤติ เพื่อ เขต 8 Decis Acad unde สุริย Suree
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร Factors Affecting Online Shopping Behavior of People in Bangkok Area ญาณิกา พินิจ, บัณฑิต ผังนรินทร์ <i>Yanika Pinit, Bundit Pungnirund</i>	45	เบรีย ของค Com Com สมเก Somp
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่นของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร Factors Affecting Fashionable Products Buying Behavior of College Students in Bangkok Area กมลทิพย์ กางแก้ว <i>Kamoltip Kangkaew</i>	54	
ศึกษาวิเคราะห์เรื่องปัญญาของสตรีในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท An Analytical Study of The Women's Wisdom in Theravada Buddhist Scriptures บุญรัตน์ ฉิมอินทร์ <i>Boonyarat Chim-in</i>	63	

แนวทางพัฒนาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดเพชรบูรณ์

พีรวัฒน์ สุขเกษม¹, ธาณี สุขเกษม²

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, Email: new_creed@hotmail.com

²รองศาสตราจารย์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์,

Email: sukkasem.thane@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กล่าวคือ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกปราชญ์ชาวบ้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่ในตัวปราชญ์ชาวบ้านภายในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม คือ การทอผ้าและจักสาน ด้านที่ 2 ด้านการแพทย์แผนไทย คือ การนวดแผนโบราณและการใช้ยาสมุนไพร ด้านที่ 3 ด้านวรรณกรรม คือ การศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์ และด้านที่ 4 ด้านศิลปกรรม คือ การวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง และด้านที่ 5 ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี คือ พิธีกรรมทางศาสนา คือ การเข้าทรงเจ้า 2) กระบวนการในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสร้าง หรือการได้รับองค์ความรู้ส่วนใหญ่มีการเรียนรู้จากบรรพบุรุษ หรือผู้รู้ และการทดลองปฏิบัติจนเกิดเป็นองค์ความรู้ ขั้นตอนที่ 2 การจัดเก็บองค์ความรู้ส่วนใหญ่จัดเก็บไว้ในรูปแบบของการจดจำประสบการณ์ในการทำงานบางส่วนมีการจดบันทึกไว้ในสมุดบันทึกส่วนตัวหรือตำรา ซึ่งมักจะเก็บไว้กับตัวเอง ขั้นตอนที่ 3 การเผยแพร่และการสืบทอดองค์ความรู้ ได้มีการนำความรู้ที่ได้รับมาใช้อย่างปฏิบัติและประยุกต์ให้เหมาะสม โดยให้การฝึกอบรม 3) องค์การบริหารส่วนตำบลและจังหวัด ยังเข้ามามีบทบาทน้อยในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้าน การดำเนินการในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณี และมอบโล่รางวัลเชิดชูเกียรติ 4) สภาพปัญหาในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างหรือการได้รับความรู้จะอยู่ในวงจำกัด การจัดเก็บความรู้ส่วนใหญ่เป็นความรู้แบบฝังลึกในตัวปราชญ์ การจดบันทึกมีน้อย การขาดความเชื่อถือในภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากมีวิทยาการสมัยใหม่ ๆ จึงทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, ปราชญ์ชาวบ้าน, จังหวัดเพชรบูรณ์

Guideline for Improving the Knowledge Management of Local Wisdom and the Local Scholars in Phetchabun Province

Peerawat Sukkasem¹, Thanee Sukkasem²

¹ Branch Industrial Technology under the Faculty of Agricultural and Industrial Technology,
Email: new_creed@hotmail.com

² Branch Political Science under the Faculty of Humanities and Social Science,
Email: sukkasem.thanee@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the management of local wisdom of the local scholars in Phetchabun province 2) to identify problems of the local wisdom management, and 3) to propose the ways to improve the local wisdom management in Phetchabun Province.

This study made use of the qualitative research methodology and data were collected from in-depth interviews with 10 local scholars regarded as key informants. The result of the study revealed that

1) The body of knowledge of local scholars' wisdom within the area of Phetchabun could be categorized into five fields, including; First, industry and handicraft, which was vet ever grass and sedge basketry and wearing; Second, Thai traditional medicines, namely midwife, bone treatment, traditional massage and herbal decoctions; Third, literature; historical and local culture; Fourth, arts such as painting murals and; Fifth, philosophy, religion and tradition, such as religious rites and the oracle. 2) The process of local wisdom management included four steps; First, creation or acquisition: most of the local wisdom was obtained from the ancestors or experts through experiments; second, storage: most of the body of knowledge on local wisdom was stored in memory or as working experiences whereas some was written in personal notebooks or books. Most of the local wisdom were kept confidentially; Third, dissemination and transfer: local wisdom was disseminated among family members as well as associates, and exchanged among group members; and; Fourth, utilization of body of knowledge: the local wisdom were used and applied appropriately. 3) the involvement of Phetchabun Province Administrative Organization (PPAO) in managing local wisdom of the local scholars was in low level. Mostly, the PPAO just allocated fund to conserve local wisdoms and promote the organization of cultural, traditional activities, and award presenting to those with local wisdoms. 4) Regarding problems with body of knowledge management on local wisdoms, it was found that the creation or acquisition of local wisdoms was within a limited group. Most of the local wisdom

were embedded within the local scholars themselves and they were rarely documented. The local wisdom were also disseminated and transferred to a limited group of people. Another important problem of local wisdom was that due to modern knowledge, most people did not trust the local wisdoms and the local wisdoms were abandoned.

Keywords : Knowledge Management, Local Wisdom, Local Scholar, Phetchabun Province

ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้านใน จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยการศึกษาว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทใดบ้างในเขตพื้นที่ รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพชรบูรณ์ และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เพชรบูรณ์ มีกระบวนการในการจัดการความรู้ ของปราชญ์ชาวบ้านอย่างไร องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ เข้าไปดำเนินการใน การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างไรบ้าง สภาพปัญหาในการจัดการความรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาวิจัยนำเสนอแนวทางในการพัฒนา การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์ และอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่คู่กับท้องถิ่นตลอดไป ถ้าปราศจากการวิจัยเรื่องนี้แล้ว ก็เป็นที่น่าวิตก ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ก็อาจสูญหายไป จนหมดสิ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้านใน จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำเสนอแนวทางอนุรักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาครั้งนี้ เป็นการนำทฤษฎี แนวคิดเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการศึกษา ผลงานและแนวคิดของปราชญ์ชาวบ้านแต่ละคน ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก จากปราชญ์ท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยการวิเคราะห์เอกสารหรือข้อมูล พหุภูมิที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ต่าง ๆ โดย เก็บข้อมูลจากผู้ที่ได้รับการยกย่องจาก คนในท้องถิ่นว่ามีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

มีความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงาน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น จนได้รับการยอมรับว่าเป็น ปราชญ์ชาวบ้านที่มีอยู่ภายในอำเภอต่าง ๆ ของ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

1. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ได้แก่

1.1 นางกัลยา วันเพ็ญ บ้านเลขที่ 23 หมู่ที่ 1 ตำบลโคกปรัง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัด เพชรบูรณ์ ผลงานด้านผลิตภัณฑ์การจักสาน

1.2 นางจำหรีด สาพู บ้านเลขที่ 11 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์ ผลงานด้านการทอผ้าไหม

1.3 นายรณ สอนหลวย บ้านเลขที่ 20 หมู่ที่ 9 ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์ ผลงานด้านหัตถกรรมการทำมีด ทุกประเภท

2. ด้านการแพทย์แผนไทย ได้แก่

2.1 นายประเสริฐ มาลาศรี บ้านเลขที่ 477 หมู่ที่ 10 ตำบลวังโบสถ์ อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลงานด้านสมุนไพร และ ยาแผนโบราณ

2.2 พระอธิการสมศักดิ์ เทวธัมโม (ชินทิตนันท) วัดป่าช้าบ้านศิลา เลขที่ 507 หมู่ที่ 15 ตำบลศิลา อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลงานด้านการใช้ยาสมุนไพรรักษาโรค

3. ด้านศิลปกรรม ได้แก่

3.1 นายสุจริต อินทะกนก บ้านเลขที่ 681 หมู่ที่ 10 ตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลงานด้านการเขียนภาพ จิตรกรรมฝาผนัง

4. ด้านภาษาและวรรณกรรม ได้แก่

4.1 รองศาสตราจารย์ คมคาย หมื่นสาย บ้านเลขที่ 40/49 ถนนเพชรพัฒนา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลงานด้านการค้นคว้า และเรียบเรียงวรรณกรรมพื้นบ้าน

4.2 นายทองหล่อ สุวรรณทอง บ้านเลขที่ 127 หมู่ที่ 3 ตำบลโคกปรัง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลงานด้านการประพันธ์เพลง

5. ด้านปรัชญา ศาสนา ประเพณี และความเชื่อ

5.1 นายวีรยุทธ วงศ์อ้อย บ้านเลขที่ 97/143 หมู่ที่ 2 ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลงานด้านการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

5.2 นายเนตร โพธิ์ศรีจันทร์ บ้านเลขที่ 111/1 หมู่ที่ 9 ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลงานด้านการทรงเจ้าตามความเชื่อโบราณ

ซึ่งปราชญ์ชาวบ้านทั้งหมดนี้ได้รับการยกย่องจากสภาวัฒนธรรมจังหวัดว่าเป็นปราชญ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ในปี พ.ศ. 2558 - 2559

ผลการวิจัย

1. กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของปราชญ์ชาวบ้าน การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์มีกระบวนการในการจัดการความรู้ คือ การสร้างหรือการได้รับองค์ความรู้ การจัดเก็บองค์ความรู้ การเผยแพร่และการสืบทอดองค์ความรู้ และการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การสร้างหรือการได้รับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะเรียนรู้มาจากบรรพบุรุษ คือปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือผู้มีความรู้ในท้องถิ่น การสั่งสมประสบการณ์ การทดลองและนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกิดความรู้ การพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน และการได้รับการศึกษาและอบรมจากหน่วยงานของรัฐแล้วนำมาพัฒนาต่อยอดเป็นองค์ความรู้ของตนเองและสังคม

1.2 การจัดเก็บองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่วนใหญ่จะจัดเก็บไว้ในตัวของปราชญ์ชาวบ้านใน

รูปแบบของการจดจำประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้อีกส่วนหนึ่งก็จะมีการจัดเก็บไว้ในรูปแบบของตำราและสมุดบันทึกส่วนตัว ซึ่งมักจะเก็บไว้เป็นความลับเนื่องจากมีความเชื่อและถือสัจจะจากปู่ย่า ตายายที่ต้องปกปิดเคล็ดลับหรือกลวิธีการผลิต การหวงวิชาความรู้กลัวการเกิดคู่แข่งในการทำมาหากินโดยเฉพาะองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต้องทำผลผลิตเพื่อบริโภคหรือค้าขาย

1.3 การเผยแพร่และการสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จะมีการกระจายความรู้กันในวงแคบ ๆ ภายในเครือญาติ คนรู้จัก ใกล้ชิด การแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มนอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนด้วย แต่ก็ยังเป็นส่วนน้อยอยู่ไม่ได้ดำเนินการเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

1.4 การใช้องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์ ผลจากการศึกษาพบว่า ได้มีการนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ความรู้จากประสบการณ์ในการทำงานและความรู้จากการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันภายในกลุ่มมาปฏิบัติและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ทั้งนี้ได้มีการขยายผลหรือยกระดับความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการนำเอาความรู้ใหม่ ๆ จากการทดลองผิดลองถูกหรือจากการเข้ารับฝึกอบรมจากหน่วยงานรัฐมาปฏิบัติจนเกิดเป็นทักษะ และความชำนาญเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่และการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ต่อไป

2. สภาพปัญหาสำคัญในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประสบปัญหาในการจัดการความรู้ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) ปัญหาการสร้างหรือการได้รับองค์ความรู้ 2) ปัญหาการจัดเก็บองค์ความรู้ 3) ปัญหาการเผยแพร่และการสืบทอดองค์ความรู้ 4) ปัญหาการนำองค์ความรู้มาใช้ประโยชน์ 5) ปัญหาด้านอื่น ๆ

3. ข้อเสนอแนะทางการพัฒนา การจัดการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้านมีดังนี้ 1) การค้นหาองค์ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหา องค์ความรู้ 3) การจัดองค์ความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรององค์ความรู้ 5) การเข้าถึง องค์ความรู้ 6) การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ และ 7) มีการศึกษาเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การค้นหาองค์ความรู้ (knowledge identification) มีจุดประสงค์เพื่อจะทำการค้นหา วิชาในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดมืองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านในบ้างและด้านที่กำลัง สูญหายไปจากท้องถิ่น เพื่อที่จะสามารถวางแผนเขต ในการส่งเสริมการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงควรแต่งตั้งคณะทำงาน การค้นหาภูมิปัญญาท้องถิ่นควรจะประกอบไปด้วย บุคลากรจากทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดกระบวนการ ทำงานแบบบูรณาการ

3.2 การสร้างและแสวงหาองค์ความรู้ (knowledge creation and acquisition) จาก กระบวนการในขั้นตอนการค้นหาองค์ความรู้ทำให้ ทราบว่าภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านใดบ้าง มีการ กระจัดกระจายกันอย่างไร เพื่อจะได้รวบรวมและ จัดหมวดหมู่ องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ง่าย เช่น ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้วมาผนวกเข้ากับองค์ความรู้ ของแต่ละบุคคลก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นใหม่ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อ ยกย่องปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนใน ท้องถิ่นเห็นความสำคัญและมีความภาคภูมิใจใน ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การมีจิตสำนึก ร่วมกันในการรักและหวงแหนในภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดให้มีเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิด

อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการทำงานของคนในท้องถิ่น และ การจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นและ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ เกิดการสร้างและแสวงหาองค์ความรู้ใหม่และ ปรับปรุงองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม ให้ดีขึ้นหรือฟื้นฟูองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่กำลังจะสูญหายไปให้ฟื้นคืนกลับมาอยู่กับ ท้องถิ่นอีกครั้ง

3.3 การจัดองค์ความรู้ให้เป็นระบบ (knowledge organization) เพื่อเป็นการจัดองค์ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นระบบองค์การ บริการส่วนจังหวัดต้องจัดทำเป็นสารบัญและ จัดเก็บองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ เพื่อให้การเก็บรวบรวม การค้นหา การนำมาใช้ สามารถทำได้ง่ายและมีความรวดเร็ว เช่น การจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมี รายละเอียด คือ ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับ ปราชญ์ชาวบ้านผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น แผนที่ การเดินทางไปยังแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขั้นตอนต่าง ๆ ในการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ และการนำระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาใช้ในการพัฒนาระบบฐาน ข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับองค์ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการบริหารจัดการองค์ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.4 การประมวลและกลั่นกรององค์ ความรู้ (knowledge codification and refinement) นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมี การจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเป็นระบบแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องมีการประมวลองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้อยู่ในรูปแบบภาษาที่เข้าใจได้ง่าย ซึ่งอาจทำได้ หลายลักษณะ เช่น การจัดทำอภิธานศัพท์ คำจำกัด ความหมายของคำภาษาถิ่นกับภาษากลางเพื่อให้

คนที่มาสืบค้นข้อมูลมีความเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะช่วยให้คนภายนอกสามารถเรียนรู้และเข้าใจลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้โดยง่าย และมีการเรียบเรียงและปรับปรุงเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้โดยง่ายและมีการเรียบเรียงและปรับปรุงเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณภาพดี มีความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาความเที่ยงตรง ความทันสมัย สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้

3.5 การเข้าถึงองค์ความรู้ (knowledge access) องค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องมีวิธีการจัดเก็บองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายและทั่วถึง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจกระจายองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่คนในท้องถิ่นใน 2 ลักษณะ คือ 1) การป้อนความรู้ (push) คือ การส่งข้อมูลหรือความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่คนในท้องถิ่นโดยไม่ได้รับขอหรือต้องการ เช่น การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเปิดผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 2) การให้โอกาสเลือกใช้ความรู้ (pull) คือ การที่คนในท้องถิ่นหรือคนภายนอกท้องถิ่นสามารถเลือกรับหรือใช้เฉพาะข้อมูลที่ต้องการเหล่านั้นโดยจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ โดยมีการแบ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการสืบค้น เมื่อมีคนต้องการทราบเกี่ยวกับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นก็สามารถมาดึงเอาไปได้เฉพาะในส่วนที่ตัวเองต้องการ

3.6 การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ (knowledge sharing) องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องดำเนินการให้เกิดกระบวนการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแยกเป็น 2 ประเภทดังนี้ 1) องค์ความรู้ที่ชัดแจ้ง (explicit knowledge) สำหรับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในประเภทนี้ควรมีการจัดทำเป็นสื่อประเภทต่าง ๆ

เช่น หนังสือ วีดีโอ เก็บไว้ที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดและแจกจ่ายไปยังห้องสมุด โรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่และการเผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านทางเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือการจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลไว้สำหรับให้คนที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถสืบค้นได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และ 2) องค์ความรู้แบบฝังลึก (tacit knowledge) สำหรับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทนี้ ควรมีการจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแผนที่แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ที่สนใจมีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบพบปะกันตัวต่อตัว เพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.7 การเรียนรู้ (learning) วัตถุประสงค์ที่สำคัญ ที่สุดในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับนั้นไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแกนนำในการปลูกฝังการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีครู อาจารย์ ผู้นำศาสนา ปราชญ์ชาวบ้านเป็นแกนนำในการถ่ายทอดองค์ความรู้และจิตสำนึกที่ดีในภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เด็กและเยาวชน ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่งเสริมองค์กรชุมชนและกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน ชุมชนที่เข้มแข็งจะก่อให้เกิดการพัฒนา และเรียนรู้ในทุกด้าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การประกวดการร้องเพลงไทยลูกทุ่ง การวางภาพจิตรกรรม การเขียนเรียงความเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เด็กและเยาวชน โดยใช้บ้านของปราชญ์ชาวบ้านเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่ ศธ ๐๕๖๗.๓/๑๕๖๖

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
๑ ถนนอุทองนอก
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความลงวารสารสุนันทามนุษย์กับสังคม

เรียน คุณพีรวัฒน์ สุขเกษม

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเรื่อง “แนวทางพัฒนาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน
ปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดเพชรบูรณ์” เพื่อตีพิมพ์ในวารสารสุนันทามนุษย์กับสังคม พร้อมทั้งได้แก้ไขบทความ
ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น

ในการนี้ กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความดังกล่าว ตามกระบวนการพิจารณาและจะนำ
ตีพิมพ์ลงในวารสารสุนันทามนุษย์กับสังคม ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๐) ISSN ๒๕๖๕-
๓๗๑๓ เมื่อตีพิมพ์เรียบร้อยแล้วจะนำส่งวารสารสุนันทามนุษย์กับสังคม จำนวน ๑ ฉบับ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอขอบคุณที่ท่านส่งบทความเพื่อลงพิมพ์ในวารสารสุนันทา
มนุษย์กับสังคมในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองบรรณาธิการ วารสารสุนันทามนุษย์กับสังคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โทร ๐ ๒๑๖๐ ๑๒๘๐ ภายใน ๑๒๘๐
โทรสาร ๐ ๒๑๖๐ ๑๒๘๓
<http://ojs.hs.ssru.ac.th/>

คนที่มาสืบค้นข้อมูลมีความเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะช่วยให้คนภายนอกสามารถเรียนรู้และเข้าใจลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้โดยง่าย และมีการเรียบเรียงและปรับปรุงเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้โดยง่ายและมีการเรียบเรียงและปรับปรุงเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณภาพดี มีความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาความเที่ยงตรง ความทันสมัย สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้

3.5 การเข้าถึงองค์ความรู้ (knowledge access) องค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องมีวิธีการจัดเก็บองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายและทั่วถึง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจกระจายองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่คนในท้องถิ่นใน 2 ลักษณะ คือ 1) การป้อนความรู้ (push) คือ การส่งข้อมูลหรือความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่คนในท้องถิ่นโดยไม่ได้อำนาจหรือต้องการ เช่น การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเปิดผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 2) การให้โอกาสเลือกใช้ความรู้ (pull) คือ การที่คนในท้องถิ่นหรือคนภายนอกท้องถิ่นสามารถเลือกรับหรือใช้เฉพาะข้อมูลที่ต้องการเหล่านั้นโดยจัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ โดยมีการแบ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการสืบค้น เมื่อมีคนต้องการทราบเกี่ยวกับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นก็สามารถมาดึงเอาไปได้เฉพาะในส่วนที่ตัวเองต้องการ

3.6 การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ (knowledge sharing) องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องดำเนินการให้เกิดกระบวนการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแยกเป็น 2 ประเภทดังนี้ 1) องค์ความรู้ที่ชัดแจ้ง (explicit knowledge) สำหรับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในประเภทนี้ควรมีการจัดทำเป็นสื่อประเภทต่าง ๆ

เช่น หนังสือ วีดีโอ เก็บไว้ที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดและแจกจ่ายไปยังห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่และการเผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านทางเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือการจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลไว้สำหรับให้คนที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถสืบค้นได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และ 2) องค์ความรู้แบบฝังลึก (tacit knowledge) สำหรับองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทนี้ ควรมีการจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแผนที่แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ที่สนใจมีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบพบปะกันตัวต่อตัว เพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.7 การเรียนรู้ (learning) วัตถุประสงค์ที่สำคัญ ที่สุดในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับนั้นไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต ดังนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแกนนำในการปลูกฝังการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีครู อาจารย์ ผู้นำศาสนา ปราชญ์ชาวบ้านเป็นแกนนำในการถ่ายทอดองค์ความรู้และจิตสำนึกที่ดีในภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เด็กและเยาวชน ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่งเสริมองค์กรชุมชนและกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน ชุมชนที่เข้มแข็งจะก่อให้เกิดการพัฒนา และเรียนรู้ในทุกด้าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การประกวดการร้องเพลงไทยลูกทุ่ง การวางภาพจิตรกรรม การเขียนเรียงความเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เด็กและเยาวชน โดยใช้บ้านของปราชญ์ชาวบ้านเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

อภิปรายผล

1. ด้านการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของปราชญ์ชาวบ้าน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงฤทัย อรรถแสง (2552) ที่ค้นพบว่ากระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดย้อมสีธรรมชาติบ้านหนองหญ้าปล้องประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างองค์ความรู้พบว่า ได้รับความรู้มาจากพ่อแม่ปู่ย่าตายายเป็นผู้สอน รวมไปถึงการสังเกตจดจำจากการเห็นและลองผิดลองถูก 2) การจัดเก็บความรู้ พบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดย้อมสีธรรมชาติเป็นการจัดเก็บรูปแบบประสบการณ์ด้วยการจดบันทึกย่อส่วนตัว 3) การเผยแพร่ความรู้ พบว่า มีการแบ่งปัน และกระจายความรู้ด้วยการสอนกันในครอบครัวและพูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และ 4) การใช้ความรู้พบว่ามีการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษเมื่อมีความรู้ใหม่ก็จะมีการถ่ายทอดความรู้ต่อไป และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2549) ที่ได้อธิบายแนวทางการจัดการความรู้โดยใช้โมเดล SECI มาดำเนินการจัดการความรู้

2. ด้านสภาพปัญหาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า มีปัญหาดังนี้ 1) ด้านการสร้างหรือการได้รับองค์ความรู้ 2) ด้านการจัดเก็บองค์ความรู้ 3) ด้านการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ และ 4) ด้านการนำองค์ความรู้มาใช้ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงฤทัย อรรถแสง (2552) วราภรณ์ หลวงมณี (2545) และพระประสิทธิ์ ไชยชาติ (2551) ที่พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจดบันทึกไว้อย่างย่อ ๆ ขาดการเผยแพร่และถ่ายทอด และนอกจากนี้ไม่ค่อยมีการส่งเสริมในการนำไปใช้

3. ด้านการหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการความรู้ ต้องมีการค้นหาองค์ความรู้

การสร้างและแสวงหา การจัดระบบ การประมวลและกลั่นกรอง การเข้าถึงการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2549) ที่ว่าแนวทางการจัดการความรู้นั้นควรใช้โมเดล SEIC มาดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการใช้ประโยชน์ทั่วไป การอนุรักษ์องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่คู่กับท้องถิ่นตลอดไปถือเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการอนุรักษ์องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1.1 กำหนดเป็นนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นในด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

1.2 จัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดคือประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับปราชญ์ชาวบ้านผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น แผนที่การเดินทางไปยังแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขั้นตอนต่าง ๆ ในการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น

1.3 การดำเนินการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นอันจะเป็นการเผยแพร่ สืบสาน อนุรักษ์ และพัฒนาวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

1.4 การสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นอย่างบูรณาการ

วารสารสุนันทามนุษย์กับสังคม ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2560)

1.5 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเพณีของท้องถิ่น เช่น ประเพณีวันสารทวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

1.6 จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างปราชญ์ชาวบ้าน และคนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดกันระหว่างคนในท้องถิ่น ทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ

2.1 ควรมีการวิจัยการจัดการความรู้เกี่ยวกับจารีตประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อให้เป็นการศึกษาต่อจากงานวิจัยการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ครบถ้วน

2.2 ควรมีการวิจัยในเรื่อง การพัฒนาระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลและจังหวัด เพื่อให้ได้ระบบสารสนเทศจัดการฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สมบูรณ์และสามารถอนุรักษ์ให้คงอยู่กับท้องถิ่นตลอดไปและเผยแพร่องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้กว้างขวาง ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

ชยันต์ วรรณะภูติ. (2540). แนวคิดเรื่องกลุ่มอุปถัมภ์ของ ม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์: นักมานุษยวิทยาที่ข้าพเจ้ารู้จักในคนธรรมดา: รวมบทความและข้อเขียนในวาระครบรอบอายุ 60 ปี ม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา.

ดวงฤทัย อรรถแสง. (2552). กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่ย้อมสีธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พระประสิทธิ์ ไชยชาติ. (2551). การจัดการความรู้ของหมอพื้นบ้านด้านการรักษาพยาบาลในชุมชน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรารณ หลวงมณี. (2545). การจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาชาวบ้านของเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านภาคอีสาน. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิจารณ์ พานิช. (2549). การจัดการความรู้: ฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.